

Bruksela, 11 maja 2026 r.
(OR. en)

9003/26

EDUC 146
DIGIT 129
SOC 240
COMPET 536
TELECOM 216

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Delegacje
Dotyczy: Konkluzje Rady w sprawie nauczycieli w erze sztucznej inteligencji (AI)

Delegacje otrzymują w załączeniu wyżej wymienione konkluzje zatwierdzone przez Radę (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) na posiedzeniu w dniu 11 maja 2026 r.

Konkluzje Rady w sprawie nauczycieli w erze sztucznej inteligencji (AI)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINA o kontekście politycznym europejskiego obszaru edukacji i jego pełnego utworzenia oraz o kluczowej roli nauczycieli, którzy są centralnym elementem wysokiej jakości, włączających i zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia dostosowanych do epoki cyfrowej;

ZWRACA UWAGĘ na suwerenność cyfrową i autonomię strategiczną, które mają zasadnicze znaczenie dla Europy, zauważając, że zmniejszenie zależności związanych z narzędziami i technologiami sztucznej inteligencji opracowanymi poza Europą, w tym w dziedzinie kształcenia i szkolenia, jest kwestią nadrzędną;

DOSTRZEGA, że:

1. sztuczna inteligencja odgrywa kluczową rolę w konkurencyjności i zrównoważonym wzroście gospodarczym Europy;
2. trwająca transformacja cyfrowa – a w szczególności szybki rozwój i szybkie wdrażanie sztucznej inteligencji – zmienia codzienne życie w całej Unii, tworząc nowe realia systemów kształcenia i szkolenia;
3. sztuczna inteligencja może wpływać na sposób organizacji uczenia się, sposób, w jaki nauczyciele opracowują i realizują proces nauczania i oceniają w jego ramach, oraz sposób, w jaki osoby uczące się uzyskują dostęp do informacji i je interpretują, a tym samym może powodować zmianę relacji między nauczycielami a osobami uczącymi się; może również wpływać na sposób, w jaki szkoły zarządzają zadaniami administracyjnymi.
4. aby włączyć sztuczną inteligencję do kształcenia i szkolenia, konieczne jest oparcie się na istniejących umiejętnościach i kompetencjach cyfrowych oraz ciągłe ich rozwijanie; potrzebne są także wskazówki i ramy wsparcia umożliwiające nauczycielom, osobom uczącym się oraz systemom kształcenia i szkolenia odpowiednio przygotowanie się do transformacji cyfrowej;
5. wymienione zmiany mogą mieć wpływ na role nauczycieli, praktyki pedagogiczne, oczekiwania wobec nauczycieli oraz szerszej pojmowaną organizację życia szkolnego;

PODKREŚLA, że do celów niniejszych konkluzji termin „nauczyciele” obejmuje nauczycieli, trenerów, kadre kierowniczą szkół i innych członków kadry pedagogicznej zaangażowanych w nauczanie osób uczących się na poziomie przedszkolnym, podstawowym, średnim I i II stopnia w ramach systemów kształcenia i szkolenia formalnego, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego (VET), i należy go rozumieć zgodnie z prawem krajowym lub, w stosownych przypadkach, regionalnym oraz strukturą danego systemu kształcenia i szkolenia;

ZWRACA UWAGĘ na to, że sztuczna inteligencja może pomóc wzmocnić:

6. aktywne uczenie się oparte na współpracy i kreatywne zaangażowanie;
7. włączenie – poprzez zapewnienie zasobów edukacyjnych młodym ludziom z niepełnosprawnościami i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
8. dostępność – dla osób uczących się na obszarach wiejskich i oddalonych oraz osób uczących się ze środowisk niedostatecznie reprezentowanych i zmarginalizowanych;
9. uczestnictwo osób uczących się z różnych środowisk językowych w uczeniu się, a przez to zwiększać różnorodność kulturową i językową;
10. pedagogikę – poprzez różnorodne podejścia, w tym uczenie się praktyczne i uczenie się przez doświadczenie;
11. personalizację – służącą uwzględnieniu różnych profili uczenia się, obejmującą zindywidualizowane instrukcje i natychmiastowe informacje zwrotne, a przez to wspierającą zdobywanie wiedzy i umiejętności;
12. praktyki w zakresie oceny, które koncentrują się na indywidualnych potrzebach i postępach osób uczących się i tym samym umożliwiają wczesną identyfikację luk i przekazywanie kształtujących informacji zwrotnych oraz zapobiegają ryzyku utraty zaangażowania lub porzucenia nauki;
13. skuteczność administracyjną – gdyż pozwala przeznaczyć więcej czasu na proces nauczania i uczenia się;

ZAUWAŻA, że sztuczna inteligencja może budzić obawy w następujących kwestiach:

14. przewodnia i nadzorczą rolę człowieka – zwłaszcza że sztuczna inteligencja może osłabiać autonomię nauczycieli i osób uczących się;
15. zależność technologiczną od narzędzi sztucznej inteligencji, w szczególności generatywnej sztucznej inteligencji, która ta zależność może stopniowo osłabiać krytyczne myślenie, a także zdolności poznawcze i metapoznawcze potrzebne do uczenia się, a jednocześnie potencjalnie wpływać na motywację osób uczących się, na postrzeganie przez nie wartości edukacji i na ich zaangażowanie w uczenie się przez całe życie;
16. nadmierne i niecelowe korzystanie z ekranów i narzędzi opartych na sztucznej inteligencji przez młode osoby uczące się, co może je rozpraszać, a w niektórych przypadkach zaburzać ich koncentrację i nabywanie przez nie umiejętności;
17. odpowiedzialność człowieka, która może ulec osłabieniu w wyniku nadmiernego polegania na narzędziach sztucznej inteligencji, czego wynikiem mogą być informacje wprowadzające w błąd, plagiaty lub problemy związane z prawami autorskimi;
18. uprzedzenia powielane i wzmacniane przez sztuczną inteligencję, zwłaszcza jeżeli nie uwzględnia się innych cech kontekstowych, co może prowadzić do dyskryminacji, nierówności i wykluczenia;
19. jakość, integralność, ochrona i przejrzystość danych – zwłaszcza wobec potrzeby ochrony zaufania, sprawiedliwości, prywatności i rozliczalności;
20. ryzyko pogłębienia przepaści cyfrowej – zwłaszcza w związku z nierównym dostępem do narzędzi i infrastruktury sztucznej inteligencji oraz ich nieodpowiednim projektowaniem, a także dysproporcjami w umiejętnościach i kompetencjach cyfrowych, co może zwiększać nierówności wśród osób uczących się;
21. dobrostan społeczny, psychiczny i środowiskowy – zwłaszcza biorąc pod uwagę ryzyko, że wdrożenie sztucznej inteligencji może wpływać na spójność społeczną, procesy poznawcze i jeszcze bardziej zaostrzyć kryzys środowiskowy i klimatyczny;

PODKREŚLA:

22. potrzebę zrównoważonego, opartego na dowodach, celowego i motywowanego wartościami podejścia do sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu, uwzględniającego możliwości, a jednocześnie aktywnie identyfikującego zagrożenia, zapobiegającego im i je ograniczającego;
23. znaczenie rozróżnienia między wykorzystywanymi w praktykach edukacyjnych narzędziami AI ogólnego przeznaczenia a rozwiązaniami AI w zakresie technologii edukacyjnej (EdTech), które opierają się na zasadach pedagogicznych i mają na celu poprawę efektów edukacji, zgodnie z podejściem opartym na analizie ryzyka określonym w akcie w sprawie AI;
24. że obok istotnych zmian technologicznych ludzki wymiar nauczania i uczenia się, oparty na etycznym, bezpiecznym i odpowiedzialnym wykorzystaniu sztucznej inteligencji, pozostaje kwestią zasadniczą;
25. że nauczyciele są głównymi podmiotami umożliwiającymi podejmowane starania w tym zakresie i mogą pomóc systemom kształcenia i szkolenia czerpać korzyści z innowacji, a przy tym w dalszym ciągu propagować jakość, równość, włączenie i sukces dla wszystkich, co pozostaje kwestią kluczową na drodze do utworzenia europejskiego obszaru edukacji;

KŁADZIE NACISK na to, że:

26. nauczyciele odgrywają decydującą rolę w procesie uczenia się oraz w kształtowaniu sposobu wprowadzania, interpretacji i wykorzystywania sztucznej inteligencji;
27. decyzje edukacyjne związane z wykorzystaniem sztucznej inteligencji mają nadal opierać się na celach pedagogicznych;
28. narzędzia sztucznej inteligencji muszą wspierać – a nie zastępować lub izolować – nauczycieli, a profesjonalny osąd, autonomia pedagogiczna i odpowiedzialność mają zasadnicze znaczenie dla wysokiej jakości, włączającego i ukierunkowanego na człowieka kształcenia i szkolenia;

POTWIERDZA zasadniczą i ewoluującą rolę nauczycieli w:

29. wykorzystywaniu możliwości oferowanych przez sztuczną inteligencję – przy jednoczesnym dbaniu o zaufanie i konstruktywne interakcje w klasie między nauczycielami a osobami uczącymi się, a także o potrzeby rozwojowe i społeczno-emocjonalne osób uczących się – poprzez zapewnianie wskazówek i nadzoru dostosowanych do wieku;
30. ułatwianiu uczenia się za pomocą narzędzi sztucznej inteligencji, z wykorzystaniem kreatywnych, innowacyjnych i spersonalizowanych podejść do nauczania, tam gdzie wnosi to wartość pedagogiczną;
31. krytycznej ocenie wyników generowanych przez sztuczną inteligencję, objaśnianiu ograniczeń i potencjalnych uprzedzeń, którymi charakteryzują się systemy sztucznej inteligencji, oraz wspieraniu osób uczących się w ocenie informacji wygenerowanych przez sztuczną inteligencję;
32. wzmacnianiu obywatelstwa cyfrowego poprzez udzielanie osobom uczącym się wskazówek dotyczących odpowiedzialnego, etycznego i krytycznego korzystania ze sztucznej inteligencji, a tym samym zwiększanie świadomego i aktywnego uczestnictwa w życiu demokratycznym;
33. pomocy osobom uczącym się w ocenie środowiskowego, społecznego i etycznego wpływu narzędzi sztucznej inteligencji, z myślą o wsparciu ekologicznej, sprawiedliwej i odpornej przyszłości;
34. przyczynianiu się, w stosownych przypadkach, do współprojektowania, wyboru, oceny i kontekstowego dostosowania narzędzi sztucznej inteligencji wykorzystywanych w kształceniu i szkoleniu;

W związku z tym **PRZEKONUJE**, że podejścia do sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu powinny opierać się na zasadach cyfrowego humanizmu i powinny zapewniać, by technologia służyła ludziom, wspierała przewodnią rolę człowieka i wzmacniała wartości demokratyczne;

UZNAJE, że:

35. inwestowanie w nauczycieli ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia pozytywnego wkładu sztucznej inteligencji w nauczanie i uczenie się;
36. aby umożliwić nauczycielom odnalezienie drogi wśród możliwości i zagrożeń związanych ze sztuczną inteligencją, niezbędne są:
 - a) kompetencje w zakresie sztucznej inteligencji, w tym wiedza na temat narzędzi i technologii AI oraz umiejętności i kompetencje z nimi związane, a także krytyczne myślenie i umiejętność korzystania z mediów;
 - b) wysokiej jakości poradnictwo, budowanie zdolności i rozwój zawodowy;
 - c) jasne zrozumienie wyzwań, które wiążą się z suwerennością danych i dotyczą wykorzystania narzędzi sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu;
 - d) kompleksowe ramy polityki wspierające bezpieczne wdrażanie godnych zaufania narzędzi i technologii sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu oraz gwarantujące autonomię pedagogiczną i profesjonalny proces decyzyjny;
 - e) sprzyjające warunki pracy, w tym pomoc ze strony technologów specjalizujących się w edukacji, oraz niezbędna infrastruktura cyfrowa umożliwiająca nauczycielom ze wszystkich środowisk, o różnych poziomach gotowości cyfrowej i w każdym wieku, dostosowanie się do zmian technologicznych oraz dokonywanie profesjonalnego osądu w sposób odpowiedzialny i pewny;
37. podejścia systemowe i ogólnoszkolne, angażujące wszystkie kluczowe podmioty, w tym rodziców i rodziny, są niezbędne do zapewnienia, by włączanie sztucznej inteligencji do kształcenia i szkolenia przebiegało w sposób spójny, zrównoważony i sprawiedliwy oraz zapobiegający nakładaniu nadmiernego obciążenia na poszczególnych nauczycieli;

ZWRACA UWAGĘ na:

38. znaczenie współpracy interdyscyplinarnej na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym, gwarantującej, że żadna instytucja kształcenia i szkolenia nie zostanie pominięta;
39. potrzebę wzmocnienia autonomii strategicznej Unii w zakresie technologii edukacyjnych poprzez wspieranie rozwoju zlokalizowanych w UE narzędzi i rozwiązań w zakresie sztucznej inteligencji, zgodnie z wartościami i interesami Unii;

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by:

40. wspierały nauczycieli w posługiwaniu się istniejącymi umiejętnościami i kompetencjami cyfrowymi w celu skutecznego korzystania z narzędzi i technologii sztucznej inteligencji oraz nauczania o nich, a także w celu zrozumienia związanych z nimi korzyści i zagrożeń;
41. wspierały wprowadzanie i wykorzystywanie narzędzi sztucznej inteligencji, jeżeli wnoszą one wartość pedagogiczną, w sposób, który uzupełnia i wzmacnia ludzki wymiar nauczania i nie zastępuje pedagogicznych ról nauczycieli ani ich relacji z osobami uczącymi się;
42. zachęcały do zapewniania godnych zaufania, etycznych, ukierunkowanych na człowieka, opartych na badaniach naukowych i wyjaśnialnych narzędzi sztucznej inteligencji, zaprojektowanych specjalnie na potrzeby kontekstów edukacyjnych i dostosowanych do wieku osób uczących się i do zamierzonego celu edukacyjnego;
43. w stosownych przypadkach umożliwiały nauczycielom krytyczne, odpowiedzialne, etyczne i pewne włączanie narzędzi sztucznej inteligencji do procesów nauczania i uczenia się, przy jednoczesnym dbaniu o autonomię pedagogiczną, o profesjonalny osąd oraz o dobrostan osób uczących się;

44. zachęcały do włączania, w stosownych przypadkach, kompetencji w zakresie sztucznej inteligencji do kształcenia, wprowadzenia do zawodu i ciągłego doskonalenia zawodowego nauczycieli;
45. angażowały nauczycieli w tworzenie i ocenę inicjatyw związanych ze sztuczną inteligencją oraz sprzyjały prowadzeniu badań dotyczących wpływu sztucznej inteligencji na role nauczycieli, a także na efekty uczenia się;
46. propagowały etyczne, bezpieczne i godne zaufania podejścia do sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu, w tym poprzez wskazówki dotyczące ochrony danych, świadomości ryzyka, rozliczalności i zabezpieczeń zorientowanych na osobę uczącą się;
47. zajęły się równością i dostępnością, w tym kwestią dostępności językowej i dysproporcji regionalnych, poprzez promowanie sprawiedliwego dostępu wszystkich nauczycieli i osób uczących się do narzędzi sztucznej inteligencji, infrastruktury cyfrowej i wysokiej jakości zasobów cyfrowych;
48. zbadały i wykorzystywały potencjał sztucznej inteligencji w zakresie wspierania podejść włączających, spersonalizowanych i zorientowanych na osobę uczącą się, w tym w kształceniu zawodowym i uczeniu się w miejscu na pracy;
49. należycie uwzględniały wpływ sztucznej inteligencji na obciążenie nauczycieli pracą, ich praktyki w zakresie oceny i realizowane przez nich zadania administracyjne, tak by zapewniać prawa nauczycieli poprzez zrównoważone i wspierające warunki pracy;
50. wspierały dobrostan nauczycieli, tak aby sztuczna inteligencja przyczyniała się do udoskonalania procesów nauczania i uczenia się bez powodowania nadmiernej presji;

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, by w ramach swoich kompetencji i z należyтым uwzględnieniem zasady pomocniczości:

51. kontynuowała współpracę i w dalszym ciągu rozwijała synergie z Radą Europy, UNESCO i OECD; nadal współpracowała z OECD nad sfinalizowaniem ram umiejętności korzystania ze sztucznej inteligencji dla szkół podstawowych i średnich;
52. wspierała spójne i strategiczne podejście do sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu na szczeblu europejskim, które koncentruje się na umiejętnościach cyfrowych, kompetencjach w zakresie sztucznej inteligencji, wsparciu na rzecz rozwoju zawodowego nauczycieli i na rzecz rozwijania ich krytycznego myślenia oraz które zwiększa odporność demokratyczną, w tym zdolność w zakresie oceny stronniczości, dezinformacji i zagrożeń związanych z cyberprzemocą, a przy tym dążyła do opracowania planu działania na rzecz przyszłości edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych do 2030 r.;
53. ułatwiała opracowywanie i udostępnianie dowodów, badania naukowe, wymianę dobrych praktyk i wymianę w zakresie polityk dotyczących ukierunkowanych na człowieka podejść do sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu, w tym za pośrednictwem europejskiej platformy edukacji cyfrowej;
54. kontynuowała prace nad wskazówkami i praktycznymi zasobami oraz rozpowszechniała je w celu wspierania etycznego, odpowiedzialnego, bezpiecznego i przejrzystego wykorzystywania narzędzi sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu, w tym promując niedawno zaktualizowane *Wytyczne dla edukatorów dotyczące etycznego wykorzystania sztucznej inteligencji i danych w nauczaniu i uczeniu się* oraz *Wytyczne dla nauczycieli i edukatorów dotyczące zwalczania dezinformacji i promowania umiejętności cyfrowych poprzez kształcenie i szkolenie*;

55. kontynuowała aktualizację europejskich ram kompetencji cyfrowych dla edukatorów (DigCompEdu) w celu uwzględnienia szybkiego rozwoju i rosnącego wykorzystywania sztucznej inteligencji, dbając o to, by edukatorzy posiadali wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do skutecznego, krytycznego i odpowiedzialnego włączania narzędzi i praktyk opartych na sztucznej inteligencji do procesu nauczania, uczenia się i oceny;
56. zapewniała spójność unijnych inicjatyw związanych ze sztuczną inteligencją, kształceniem i szkoleniem oraz transformacją cyfrową;
57. wspierała państwa członkowskie w zapewnianiu ram i wskazówek dotyczących obowiązków prawnych i w zakresie ochrony danych, w tym związanych z wdrażaniem aktu w sprawie AI w kształceniu i szkoleniu;
58. propagowała angażowanie nauczycieli w opracowywanie i ocenę inicjatyw na szczeblu UE dotyczących sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu;

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, aby w ramach swoich kompetencji:

59. kontynuowały opracowywanie odpowiednich programów budowania zdolności w celu przygotowania nauczycieli do pracy w środowiskach w coraz większym stopniu nasyconych sztuczną inteligencją;
60. pracowały na rzecz zapewnienia nauczycielom wskazówek i ochrony w kontekście wykorzystywania narzędzi sztucznej inteligencji w klasach poprzez wsparcie na poziomie systemowym;

61. zachęcały do partnerskiego uczenia się i wymiany dobrych praktyk, w tym na szczeblu europejskim, w zakresie zorientowanych na osobę uczącą się, pedagogicznych zastosowań sztucznej inteligencji;
62. zapewniały spójność ze strategicznymi ramami europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji, w tym z ich ukierunkowaniem na jakość, sprawiedliwość, włączenie i sukces dla wszystkich;
63. dobrze wykorzystywały zasoby oferowane przez laboratorium edukacyjne w dziedzinie inwestowania w wysokiej jakości kształcenie i szkolenie, by wspierać skuteczne, bezpieczne i włączające wykorzystanie sztucznej inteligencji przez nauczycieli, a jednocześnie dbały o to, by uczestnictwo w działaniach laboratorium edukacyjnego pozostało dobrowolne;
64. nadal wspierały rozumienie sztucznej inteligencji przez nauczycieli poprzez propagowanie specjalnych profesjonalnych zasobów edukacyjnych, wspólnot praktyków oraz projektów współpracy w zakresie pedagogicznego, etycznego i praktycznego wykorzystania sztucznej inteligencji, w tym, stosownie do potrzeb, za pośrednictwem europejskiej platformy edukacji szkolnej, społeczności eTwinning i narzędzia SELFIE for TEACHERS;
65. propagowały i wspierały badania, eksperymenty i gromadzenie dowodów w zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu, a także oceny i optymalizacji tego wykorzystania, na szczeblu krajowym i unijnym, w celu kształtowania polityki i praktyki pedagogicznej;
66. w dalszym ciągu propagowały obywatelstwo cyfrowe i wspierały zaangażowanie obywatelskie z wykorzystaniem technologii sztucznej inteligencji.